



## ÖNLİSANS ÖĞRENCİLERİNİN SOSYO- DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİNE GÖRE BOŞ ZAMAN YÖNETİMİ

Ercan KÜÇÜKEŞMEN<sup>1</sup>

Ali ŞİMŞEK<sup>2</sup>

Mustafa Erhan TÜRKÖĞLU<sup>3</sup>

### ÖZET

Sanayileşmeyle birlikte bireyler hem kısa sürede çok iş yapabilmekte hem de kendilerine boş zaman aktivitelerine daha çok zaman ayırabilmektedir. Bu yüzden araştırmanın amacı, bir devlet üniversitesindeki önlisans öğrencilerinin boş zaman yönetimi ile sosyo-demografik özellikleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığının belirlenmesidir. Bu çalışmada “nicel araştırma yaklaşımı” tercih edilmiştir. Nicel araştırma yaklaşımlarından “betimsel araştırma” seçilmiştir. Çalışmada “olasılığa dayalı örnekleme” tekniklerinden “basit olasılıklı (rasgele) örnekleme” tercih edilmiştir. Araştırma için veri toplama tekniklerinden “anket tekniği” kullanılmıştır. Önlisans öğrencilerin boş zaman yönetimi (*amaç belirleme ve değerlendirme, boş zaman tutumu, yöntem ve planlama*) ile sosyo-demografik özellikleri (*okul, yaş, cinsiyet, sınıf, öğrenim durumu ve genel not ortalaması*) arasındaki farklılıkların belirlenmesi için bazı istatistiksel analizler (*normallik testi, bağımsız örneklem t-testi ve tek yönlü varyans testi*) yapılmıştır. Çalışmanın sonucunda, genel not ortalaması yükseldikçe boş zaman yönetimindeki başarının arttığı tespit edilmiştir.

**Anahtar Kelimeler:** *Boş Zaman Yönetimi, Önlisans Öğrencileri, Sosyo-Demografik Özellikler*

<sup>1</sup> Dr. Öğr. Üyesi, Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Isparta Meslek Yüksekokulu, Yönetim ve Organizasyon Bölümü, İşletme Programı, ercankucukesmen@isparta.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0002-1564-498X>.

<sup>2</sup> Öğr. Gör., Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Isparta Meslek Yüksekokulu, Yönetim ve Organizasyon Bölümü, Lojistik Programı, alisimsek@isparta.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0001-6066-7147>.

<sup>3</sup> Öğr. Gör., Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Isparta Meslek Yüksekokulu, Yönetim ve Organizasyon Bölümü, Lojistik Programı, mustafaturkoglu@isparta.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0001-7629-0647>.

## ASSOCIATE STUDENTS' FREE TIME MANAGEMENT ACCORDING TO SOCIO- DEMOGRAPHIC CHARACTERISTICS

### ABSTRACT

Individuals will both do a lot of jobs in a limited period as a result of industrialization and devote more time to leisure time activities. The purpose of the study is therefore to determine whether a significant difference exists between the management of free time and the socio-demographic characteristics of associate students at a public university. In this analysis, “quantitative research approach” was favored. From quantitative research approaches, “descriptive research” was selected. “Simple random sampling” from “probability sampling” techniques was favored in the analysis. For the analysis, “survey method” from data collection techniques was used. In order to determine substantial variations between the free time management (*goal setting and measurement, free time behaviors, strategy and scheduling*) and socio-demographic characteristics (*school, age, gender, class, education status and general grade average*) of associate students, several statistical tests (*normality test, independent sample t-test and one-way variance test*) were performed. As a result of the analysis, it was observed that progress in handling free time improves as the average note amount increases.

**Keywords:** *Free Time Management, Associate Students, Socio-Demographic Characteristics*

### 1. GİRİŞ

İnsanlar, yapmayı planladığı aktiviteleri düzenleyebilir, sıralayabilir veya zamanı etkin bir şekilde yönetebilir ise hem sosyal açıdan hem de akademik açıdan başarıyı yakalayabilirler (Ağırkaya, Yorulmaz ve Erdem, 2018: 1087-1096; Eranıl ve Özcan, 2018: 779). Bu durum zamanı değerlendirmeye duyulan ihtiyacı artırmış ve zaman yönetimini ortaya çıkarmıştır (Caz ve Tunçkol, 2015: 92).

İnsanların yaptıkları işlerle ilgili birçok araştırma yapılmasına karşın boş zamanların planlaması, yönetilmesi ve yorumlamasıyla ilgili araştırmalar 1960'lar itibariyle yapılmaya başlanmıştır. Boş zaman yönetimi, insanların hem çalışma hayatındaki günlük ve haftalık çalışma saatinin azalması hem de çalışma dışı boş zaman faaliyet sayısının artmasıyla büyük önem kazanmıştır (Hartlage, 1969: 228). Günümüzde ise boş zaman yönetimi, gelişmiş ve gelişmekte olan sanayileşmiş ülkelerde medeniyet ve kalkınmanın önemli bir unsuru olarak kabul edilmektedir (Akgül, Yenel ve Karaküçük, 2016: 3).

Boş zaman ile ilgili literatürdeki bazı tanımlara bakıldığında; Broadhurst'a (2001: 3) göre, insanların iş, çalışma (öğrenciler ve stajyerler için), uyku, ev işleri ve bakmakla yükümlü oldukları kişilere yönelik bakım sürelerinden sonra arta kalan zaman dilimini istedikleri gibi kullanmalarındır. Roberts'e (2006 :3) göre, iş, uyku, yemek, banyo, ev işleri ve diğer kişisel bakım faaliyetlerinin dışında kalan tüm zaman dilimidir. Tel'e (2007: 1) göre, insan yaşamının her döneminde ele alınan bir konu olduğundan dolayı hayatın önemli bir parçasıdır. Fişekçioğlu ve Özşarı'ya (2017: 304) göre, insanların ihtiyaç duydukları zamanın dışında kalan süreyi değerlendirmek ve ihtiyaçlarını karşılamak için planlanmış ve programlanmış (ne yapılması gerektiği ne zaman yapılması gerektiği, bilinçli ve makul bir şekilde nasıl yapılacağı gibi süreçlerin yönetimi) bir şekilde hareket etmeleridir.

Araştırmacılar tarafından en çok tercih edilen boş zaman yönetimi ölçekleri 3 boyutlu Britton ve Tesser'in (1991) "Zaman Yönetimi Uygulamaları Ölçeği", 5 boyutlu Wang ve Kao'nun (2006) "Boş Zaman Yönetimi Ölçeği" ve 4 boyutlu Wang, Kao, Huan ve Wu'nun (2011) "Boş Zaman Yönetimi Ölçeği" şeklindedir. Bu çalışmada 15 ifade ve 4 boyuttan oluşan Wang, Kao, Huan ve Wu'nun (2011) geliştirdiği ölçek kullanılmıştır.

Literatürde boş zaman yönetimi ile ilgili olarak; engelli sporcular (Fişekçioğlu ve Özşarı, 2017), lise öğrencileri (Eranıl ve Özcan, 2018; Çuhadar, Demirel, Er ve Serdar, 2019), otel çalışanları, (Shyu ve Hsu, 2012), öğretmenler (Caz ve Tunçkol, 2015), turist rehberleri, (Yuncu, Yurcu ve Akıncı, 2020), yetişkinler (Wang ve Kao, 2006; Cudny ve Rouba, 2011; Ayyıldız Durhan, Akgül ve Karaküçük, 2017; Kırtepe ve Uğurlu, 2018) ve emekliler (Wang, Wu ve Wu, 2014) üzerine çalışmalar yapılmıştır. Bu çalışmanın örnekleme olarak belirlenen üniversite öğrencileri üzerine (Wang, Wu, Wu ve Huan, 2012; Klerk ve Bevan-Dye, 2014; Akgül, Yenal ve Karaküçük, 2016; Arat ve Çalıklı, 2017; Çakır, 2017; Serdar, Demirel, Demirel ve Çakır, 2017; Kaas ve Artımaç, 2017; Akyürek, Kars ve Bumin, 2018; Baykut Öteleş, 2018; Yaşartürk, Akyüz ve Karataş, 2018; Alpullu ve Yılgin, 2019; Çakır, 2019; Er, Demirel ve Çuhadar, 2019; Gümüşgöl, 2019; Wang, 2019; Demir ve Alpullu, 2020) çalışmalar yapılmıştır. Üniversite öğrencileri üzerine yapılan çalışmalarda yoğun olarak lisans öğrencilerinin boş zaman yönetimi incelendiği görülmüştür. Bu yüzden bu çalışmada farklı bir evren seçilmiş ve örneklem olarak üniversite de eğitim alan önlisans öğrencileri belirlenmiştir.

Bu kapsamda çalışmanın amacı, önlisans düzeyinde eğitim alan üniversite öğrencilerinin boş zaman yönetiminin sosyo-demografik özelliklerine göre farklılaşp farklılaşmadığının belirlenmesidir. Bir devlet üniversitesindeki 12 farklı meslek yüksekokulundaki önlisans öğrencileri çalışmanın kapsamını oluşturmaktadır. Literatürdeki boş zaman ölçeği ve üniversite öğrencileri arasında yapılmış çalışmalar incelendiğinde örneklem olarak önlisans öğrencilerinin seçilmediği görülmüştür. Araştırmada önlisans öğrencilerinin genel not ortalaması düzeylerinin boş zaman yönetimi durumu açısından bir farklılık oluşturup oluşturmadığının incelenmesi çalışmanın önemi olarak kabul edilmektedir. Çalışma dört ana bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, boş zaman yönetimi konusu kuramsal açıdan incelenmiştir. İkinci bölümde, boş zaman yönetimi ile ilgili yapılmış çalışmalar raporlanmıştır. Üçüncü bölümde, araştırmanın yöntem kısmıyla ilgili açıklamalar yapılmıştır. Dördüncü bölümde, elde edilen bulgular raporlanarak yorumlanmıştır.

## 2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Literatürde boş zaman yönetimi ile yapılan çalışmalar (Cudny ve Rouba, 2011; Klerk ve Bevan-Dye, 2014; Caz ve Tunçkol, 2015; Fişekçioğlu ve Özsarı, 2017; Ayyıldız Durhan, Akgül ve Karaküçük, 2017; Arat ve Çalımlı, 2017; Eranıl ve Özcan, 2018; Kırtepe ve Uğurlu, 2018; Alpıllu ve Yılgin, 2019; Demir ve Alpıllu, 2020) bulunmaktadır. Ayrıca boş zaman yönetimi ile *akademik başarı* (Baykut Öteleş, 2018; Yaşartürk, Akyüz ve Karataş, 2018), *akademik başarı ve boş zaman memnuniyeti* (Serdar, Demirel, Demirel ve Çakır, 2017), *boş zaman doyum düzeyi* (Çakır, 2017), *boş zaman doyum düzeyi ve oyun oynamaya yönelik tutumlar* (Akyürek, Kars ve Bumin, 2018), *boş zaman kısıtlamaları ve boş zaman yararları* (Shyu ve Hsu, 2012), *boş zaman memnuniyeti ve stresle başa çıkma* (Yuncu, Yurcu ve Akıncı, 2020), *boş zaman sıkıntı algısı* (Wang, Wu, Wu ve Huan, 2012; Çakır, 2019; Er, Demirel ve Çuhadar, 2019; Wang, 2019), *gelecek beklentisi* (Çuhadar, Demirel, Er ve Serdar, 2019), *internet bağımlılığı* (Gümüşgöl, 2019), *yaşam kalitesi* (Wang ve Kao, 2006; Wang, Wu ve Wu, 2014) ve *yaşam memnuniyeti* (Akgül, Yenel ve Karaküçük, 2016; Kaas ve Artımaç, 2017) konuları arasında çalışmalar yapılmıştır. Tablo 1'de boş zaman yönetimiyle ilgili çalışmalar gösterilmektedir.

Tablo 1: Boş Zaman Yönetimiyle İlgili Çalışmalar

No	Yazar(lar)	Yıl	Örn.	Sonuç(lar)
1	Wang ve Kao	2006	Yetişkin	Amaç belirleme ve yöntem ve planlama açısından erkek engelli sporcular ile kadın engelli sporcular arasında anlamlı bir fark vardır. Amaç belirleme ve yöntem ve planlama açısından görme engelli sporcular ile zihinsel engelli sporcular arasında anlamlı bir fark vardır. Boş zaman tutumu açısından fiziksel engelli sporcular ile zihinsel engelli sporcular arasında anlamlı bir fark vardır. Amaç belirleme ve yöntem ve planlama açısından 6 yıl ve üzeri spor yapanlar ile 1-3 yıl spor yapanlar arasında anlamlı bir fark vardır. Engelli sporcuların annelerinin eğitim seviyesi yöntem açısından üniversite mezunu ile ilkökul mezunu arasında anlamlı bir fark vardır. Engelli sporcuların eğitim seviyesi amaç belirleme ve değerlendirme, boş zaman tutumu ve yöntem açısından üniversite mezunu ile ilkökul mezunu arasında anlamlı bir fark vardır.
2	Cudny ve Rouba	2011	Yetişkin	Boş zaman yönetimi ile cinsiyet arasında anlamlı bir fark yoktur. Boş zaman yönetimi ile okudukları sınıflar arasında anlamlı bir fark yoktur. Boş zaman yönetimi ile öğrencilerin derslerinde başarılı olma durumu açısından başarılı olma ile başarısız olma arasında anlamlı bir fark vardır. İletişim düzeyi yüksek olan öğrencilerin boş zaman yönetiminde başarılı olma durumu da yüksektir.
3	Shyu ve Hsu	2012	Otel Çalışanları	Boş zaman yönetimi ile cinsiyet arasında anlamlı bir fark yoktur. Boş zaman yönetimi ile ailelerin gelir düzeyi arasında anlamlı bir fark yoktur. Öğrencilerin iletişim düzeyleri açısından amaç belirleme ve değerlendirme, boş zaman tutum ve planlamaya göre iletişim düzeyi yüksek olanlar ile diğer iletişim düzeyleri arasında anlamlı bir fark vardır. Amaç belirleme ve değerlendirme, planlama ve yöntem açısından öğrencilerin ders başarısına göre anlamlı bir fark tespit edilmiştir.
4	Wang, Wu ve Wu	2014	Yetişkin (Emekçiler)	Otel çalışanlarının boş zaman yönetimi, boş zaman kısıtlamaları üzerinde olumsuz etkiye sahiptir. Otel çalışanlarının boş zaman yönetimi, boş zaman faydaları üzerinde olumlu etkiye sahiptir.
5	Caz ve Tunçkol	2015	Öğretmen	Zaman harcattırıcılar açısından kadın öğretmenler ile erkekler arasında anlamlı bir fark vardır. Zaman tutumları açısından 40 yaş altındaki öğretmenler ile 40 yaş üstündekiler arasında anlamlı bir fark vardır. Zamanı iyi değerlendirmeye ilgili yayın okuma durumu ile okumama durumu arasında anlamlı bir fark vardır.
6	Fişekçioğlu ve Özsarı	2017	Engelli Sporcular	Stresle baş etme yöntemleri, boş zaman yöntemi ve boş zaman memnuniyeti arasında pozitif ilişki vardır. Stresle baş etme yöntemleri ile boş zaman memnuniyeti arasındaki ilişkide boş zaman yönetiminin kısmi aracılık rolü vardır.

No	Yazar(lar)	Yıl	Örn.	Sonuç(lar)
7	Ayyıldız Durhan, Akgül ve Karaküçük	2017	Yetişkin	Boş zaman yönetimi ile cinsiyet arasında anlamlı bir fark yoktur. Amaç belirleme ve değerlendirme, boş zaman tutumu ve planlama açısından 5 yıl ve üzeri yüzme sporuyla uğraşanlar ile diğerleri arasında anlamlı bir fark vardır. Amaç belirleme ve değerlendirme açısından 5-6 saat günlük boş zamana sahip olanlar ile diğerleri arasında anlamlı bir fark vardır. Boş zaman tutumu açısından 1-2 saat günlük boş zamana sahip olanlar ile diğerleri arasında anlamlı bir fark vardır. Yöntem açısından 3-4 saat günlük boş zamana sahip olanlar ile diğerleri arasında anlamlı bir fark vardır.
8	Eranıl ve Özcan	2018	Lise Öğrencisi	Boş zaman yönetimi ile cinsiyet arasında anlamlı bir fark yoktur. Planlama açısından 4-12 ay süreyle spor salonuna gidenler ile 3 ay ve altında ve 1-2 yıl sürelerle spor salonuna gidenler arasında anlamlı bir fark vardır. Boş zaman yönetimi ile günlük boş zamana sahip olma durumu arasında anlamlı bir fark yoktur.
9	Kırtepe ve Uğurlu	2018	Yetişkin	Boş zaman yöntemi ile yaşam kalitesi arasında anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişki vardır.
10	Çuhadar, Demirel, Er ve Serdar	2019	Lise Öğrencisi	Tiyatro ve çok kültürlü festivaller için boş zaman yönetiminin önemli bir faktör olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
11	Yuncu, Yurcu ve Akıncı	2020	Turist Rehberi	Boş zaman yönetimi ile yaşam kalitesi arasında anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişki vardır. Boş zaman yönetimi, yaşam kalitesini pozitif yönlü etkilemektedir.
12	Wang, Wu, Wu ve Huan	2012	Üniversite Öğrencisi	Yaşam memnuniyeti ile boş zaman yönetimi arasında anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişki vardır. Planlama açısından kadın öğrenciler ile erkek öğrenciler arasında anlamlı bir fark vardır. Amaç belirleme ve değerlendirme, yöntem ve planlama açısından öğrencilerin boş zaman aktiviteleri arasında anlamlı bir fark vardır.
13	Klerk ve Bevan-Dye	2014	Üniversite Öğrencisi (Y Kuşağı)	Öğrencilerin boş zaman aktivitelerine katılma ve katılmama durumları incelenmiştir. Öğrencilerin boş zaman aktivitelerine katılma durumu açısından erkek öğrenciler ile kadın öğrenciler arasında anlamlı bir fark tespit edilmiştir. Boş zaman aktivitelerine katılmama durumu açısından öğrencilerin harcadıkları tutar açısından anlamlı bir fark tespit edilmiştir.
14	Akgül, Yenel ve Karaküçük	2016	Üniversite Öğrencisi	Boş zaman yönetimi ile cinsiyet arasında anlamlı bir fark yoktur. Boş zaman tutumu ve yöntem açısından 26 yaş ve üstündeki öğrenciler ile 26 yaş ve altındaki öğrenciler arasında anlamlı bir fark vardır. Boş zaman yönetimi ile haftalık boş zaman süreleri arasında anlamlı bir fark yoktur. Boş zaman yönetimi ile boş zaman doyum düzeyi arasında anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişki vardır.
15	Arat ve Çalimli	2017	Üniversite Öğrencisi	Amaç belirleme ve değerlendirme açısından erkek öğrenciler ile kadın öğrenciler arasında anlamlı bir fark vardır. Boş zaman tutumu, planlama ve yöntem açısından 21-25 yaş arasındaki öğrenciler ile diğer yaşlardaki öğrenciler arasında

No	Yazar(lar)	Yıl	Örn.	Sonuç(lar)
				anlamli bir fark vardir. Boş zaman yöntemi açısından öğrencilerin bölümleri arasında anlamli bir fark yoktur. Boş zaman tutumu ve yöntem açısından 4. sınıf öğrenciler ile diğer sınıflardaki öğrenciler arasında anlamli bir fark vardır. Yöntem açısından haftalık 16 saat boş zamana sahip olanlar ile diğerleri arasında anlamli bir fark vardır.
16	Çakır	2017	Üniversite Öğrencisi	Boş zaman yönetimi ile fiziksel aktivite yapanlar ile yapmayanlar arasında anlamli bir fark yoktur.
17	Serdar, Demirel, Demirel ve Çakır	2017	Üniversite Öğrencisi	Boş zaman tutumu açısından kadın öğrenciler ile erkek öğrenciler arasında göre anlamli bir fark vardır. Boş zaman yönetimi ile öğrencilerin genel not ortalamaları arasında anlamli bir fark yoktur.
18	Kaas ve Artımaç	2017	Üniversite Öğrencisi	Boş zaman yönetimi ile cinsiyet arasında anlamli bir fark yoktur. Boş zaman tutumu ile öğrencilerin gelir durumu arasında anlamli ve pozitif yönlü bir ilişki vardır. Amaç belirleme ve değerlendirme ve yöntem açısından 2. sınıfta okuyan öğrenciler ile 3. sınıfta okuyan öğrenciler arasında anlamli bir fark vardır. Amaç belirleme ve değerlendirme ve yöntem açısından rekreatif etkinliklere katılım sağlama ile sağlamama arasında anlamli bir fark vardır. Öğrencilerin boş zaman yönetimi ile akademik başarıları arasında anlamli ve pozitif yönlü bir ilişki vardır.
19	Akyürek, Kars ve Bumin	2018	Üniversite Öğrencisi	Yöntem ve planlama açısından Marmara Üniversitesindeki öğrenciler ile Kilis 7 Aralık Üniversitesindeki öğrenciler arasında anlamli bir fark vardır. Boş zaman tutumu açısından 18-20 yaş arasındaki öğrenciler ile 21-25 yaş arasındaki öğrenciler ve 21-23 yaş arasındaki öğrenciler ile 24 yaş üstündeki öğrenciler arasında anlamli bir fark vardır. Planlama açısından 4. sınıf öğrenciler ile 1. sınıf öğrenciler arasında anlamli bir fark vardır. Planlama açısından haftalık 1 gün boş vakti olan öğrenciler ile 2-3 gün ve 6-7 gün boş vakti olan arasında anlamli bir fark vardır.
20	Baykut Öteleş	2018	Üniversite Öğrencisi	Amaç belirleme ve değerlendirme, boş zaman tutumu ve yöntem açısından erkek öğrenciler ile kadın öğrenciler arasında anlamli bir fark vardır. Planlama açısından 17-20 yaş arasındaki öğrenciler ile diğer yaşlardaki öğrenciler arasında anlamli bir fark vardır. Boş zaman tutumu ve planlama açısından yüksek geliri olan öğrenciler ile düşük ve orta geliri olan öğrenciler arasında anlamli bir fark vardır.
21	Yaşartürk, Akyüz ve Karataş	2018	Üniversite Öğrencisi	Amaç belirleme ve değerlendirme ve planlama açısından erkek öğrenciler ile kadın öğrenciler arasında anlamli bir fark vardır. Boş zaman yönetimi ile öğrencilerin yaş aralıkları arasında anlamli bir fark yoktur.
22	Alpullu ve Yılgin	2019	Üniversite Öğrencisi	Planlama ile öğrencilerin yaşları arasında anlamli ve pozitif yönlü bir ilişki vardır. Boş zaman tutumu ve amaç belirleme ve değerlendirme ile öğrencilerin okudukları sınıf arasında anlamli ve negatif yönlü bir ilişki vardır. Planlama ile öğrencilerin okudukları sınıf arasında anlamli

No	Yazar(lar)	Yıl	Örn.	Sonuç(lar)
				ve pozitif yönlü bir ilişki vardır. Amaç belirleme ve değerlendirme ile öğrencilerin bölümleri arasında anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişki vardır. Yöntem ile öğrencilerin bölümleri arasında anlamlı ve negatif yönlü bir ilişki vardır. Amaç belirleme ve değerlendirme ve yöntem ile öğrencilerin serbest zaman aktivite sayısı arasında anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişki vardır. Boş zaman tutumu ile öğrencilerin serbest zaman aktivite sayısı arasında anlamlı ve negatif yönlü bir ilişki vardır.
23	Çakır	2019	Üniversite Öğrencisi	Boş zaman yönetimi ile boş zaman sıkıntısı arasında anlamlı ve negatif bir ilişki vardır. Doğrudan cevap, planlama, yöntem ve değerler, boş zaman sıkıntısı üzerinde anlamlı ve negatif bir etkisi vardır.
24	Er, Demirel ve Çuhadar	2019	Üniversite Öğrencisi	Yaşam memnuniyeti ile amaç belirleme ve değerlendirme, yöntem ve boş zaman tutumu arasında anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişki vardır. Yaşam memnuniyeti ile planlama arasında anlamlı ve negatif yönlü bir ilişki vardır. Boş zaman memnuniyeti ile amaç belirleme ve değerlendirme, yöntem ve boş zaman tutumu arasında anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişki vardır. Boş zaman memnuniyeti ile planlama arasında anlamlı bir ilişki yoktur. Boş zaman tutumu ve planlama açısından erkek öğrenciler ile kadın öğrenciler arasında göre anlamlı bir fark vardır. Boş zaman yönetimi açısından rekreatif etkinliklere katılım sağlama ile sağlamama arasında anlamlı bir fark yoktur.
25	Gümüştül	2019	Üniversite Öğrencisi	Boş zaman yönetimi ile cinsiyet arasında anlamlı bir fark yoktur. Amaç belirleme ve değerlendirme açısından sporla ilgilenen öğrenciler ile sanatla ilgilenen öğrenciler arasında anlamlı bir fark vardır. Amaç belirleme ve değerlendirme açısından fiziksel aktiviteler yapan öğrenciler ile sanatsal aktivitelerde bulunan öğrenciler arasında anlamlı bir fark vardır.
26	Wang	2019	Üniversite Öğrencisi	Boş zaman yönetimi, boş zaman sıkıntısını negatif olarak etkilemektedir. Boş zaman sıkıntısı, internet bağımlılığını pozitif olarak etkilemektedir. Boş zaman yönetimi ile internet bağımlılığı arasındaki ilişkide boş zaman sıkıntısının tam aracılık rolü vardır.
27	Demir ve Alpullu	2020	Üniversite Öğrencisi	Boş zaman yönetimi ile Y kuşağı öğrenciler arasında anlamlı bir fark vardır. Boş zaman yönetimi ile cinsiyet arasında anlamlı bir fark yoktur.

Boş zaman yönetimi ile ilgili yapılmış çalışmalar incelendikten sonra bu çalışma için iki temel hipotez önerilmiştir. Bunlar:

**H<sub>1</sub>:** Boş zaman yönetimi boyutlarının (**1:** amaç belirleme ve değerlendirme; **2:** boş zaman tutumu; **3:** yöntem; **4:** planlama), önlisans öğrencilerinin sosyo-demografik özelliklerine (**a:** eğitim aldığı okul; **b:** yaş; **c:** cinsiyet; **d:** sınıf; **e:** öğrenim durumu; **f:** genel not ortalaması) göre bir fark vardır.



**H<sub>2</sub>:** Boş zaman yönetiminin, önlisans öğrencilerinin sosyo-demografik özelliklerine (*a: eğitim aldığı okul; b: yaş; c: cinsiyet; d: sınıf; e: öğrenim durumu; f: genel not ortalaması*) göre bir fark vardır.

### 3. METODOLOJİ

Araştırma yaklaşımı temelde nicel ve nitel araştırma yaklaşımı olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Nicel araştırma yaklaşımı, elde edilen bulguların bir şekilde sayısal değerlerle ifade edilmesi ve ölçülmesidir (Ekiz, 2015: 99). Ayrıca hipotezlere dayandırılması bu hipotezleri test etmesi bu araştırma yaklaşımının üzerinde durduğu en belirgin prensiptir. Bu durum çalışmaya daha uygun olduğu için nicel araştırma yaklaşımı tercih edilmiştir.

Bu çalışmada nicel araştırma yaklaşımlarından “betimsel araştırma (tarama, survey)” seçilmiştir. Betimsel araştırma; yaşayanların, hali hazırda var olanların, yaşananların ne olduğunun betimlenip açıklanarak ortaya konulmasıdır. Olmuş bitmiş olgular söz konusu olmayıp varlığını sürdüren olgular ele alınmaktadır (Sönmez ve Alacapınar, 2013: 48).

Nicel araştırmalarda örnekleme teknikleri, olasılığa dayalı örnekleme ve olasılık dışı (amaçlı) örnekleme olmak üzere ikiye ayrılmaktadır (Sönmez ve Alacapınar, 2013: 96). Olasılığa dayalı örnekleme nicel araştırma yaklaşımlarında ve olasılık dışı (amaçlı) örnekleme nitel araştırma yaklaşımlarında tercih edilmektedir. Olasılığa dayalı örnekleme; basit olasılıklı (rasgele) örnekleme, tabakalı örnekleme, küme örnekleme, iki aşamalı rasgele örnekleme ve sistematik örnekleme olmak üzere kendi içinde altıya ayrılmaktadır (Ekiz, 2015: 104-105). Bu çalışmada olasılığa dayalı örnekleme tekniklerinden basit olasılıklı (rasgele) örnekleme tercih edilmiştir. Araştırma için veri toplama tekniklerinden anket tekniği tercih edilmiştir.

#### 3.1. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Sanayileşmenin ve küreselleşmenin etkisiyle birlikte insanlar hem daha kısa sürede daha çok iş yapabilmekte hem de kendilerine boş zaman aktiviteleri için daha çok zaman ayırabilmektedir. Boş zaman yönetimi gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler için büyük önem arz etmektedir. Bu yüzden ülkelerin gelişmişlik düzeyine direkt etki eden faktörlerden birisi olan boş zaman aktivitelerinin düzenlenmesi, sıralanması, yönetilmesi ve ülkelerin geleceğinin temel taşlarını oluşturan gençlerin boş zamanlarının yönetilmesi gerekmektedir. Bu araştırmada, bir devlet üniversitesindeki önlisans öğrencilerinin boş zaman yönetimi, sosyo-demografik özelliklerine göre anlamlı bir fark olup olmadığının

belirlenmesi amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda hem öğrencilerin boş zaman yönetiminin durumları incelenmiş hem de boş zaman yönetiminin etkin, verimli ve planlanabilir bir şekilde uygulanması için öneriler geliştirilmesi öngörülmektedir. Boş zaman yönetimi konusunda hem lise hem de üniversite öğrencileri üzerine birçok çalışma yapılmıştır. Ancak bu konuyla ilgili hem Isparta ilinde hem de önlisans öğrencileri üzerine araştırmanın yapılmamıştır. Bu örneklemin genel not ortalaması düzeylerinin boş zaman yönetimi durumu açısından anlamlı bir farklılığının olup olmadığının incelenmesi araştırmanın önemli bir tarafıdır.

### 3.2. Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırmanın sınırlılıklarında; araştırmanın nerede, hangi kurumda, kimler üzerinde ne zaman ve hangi değişkenlerle yapılacağı belirtilmesi gerekmektedir (Sönmez ve Alacapınar, 2013: 191-192). Bu araştırmanın sınırlılıkları; a) Araştırma 2020-2021 öğretim yılı güz dönemi Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi bünyesindeki meslek yüksekokuluna ait 10.697 önlisans öğrencisini kapsamakta, b) bu öğrencilerin boş zaman yönetiminin, sosyo-demografik özelliklerine göre anlamlı bir fark olup olmadığının belirlenmesi amaçlanmakta, c) bu araştırma için veriler veri toplama tekniklerinden anket tekniğiyle elde edilmesi ve d) anketler önlisans öğrencilerine 17-26 Kasım 2020 tarihleri arasında online olarak yapılması şeklinde belirlenmiştir.

### 3.3. Araştırmada Kullanılan Ölçekler

Bu bölümde boş zaman yönetimi ölçeği ve öğrencilerin sosyo-demografik özellikler hakkında bilgiler verilmiştir.

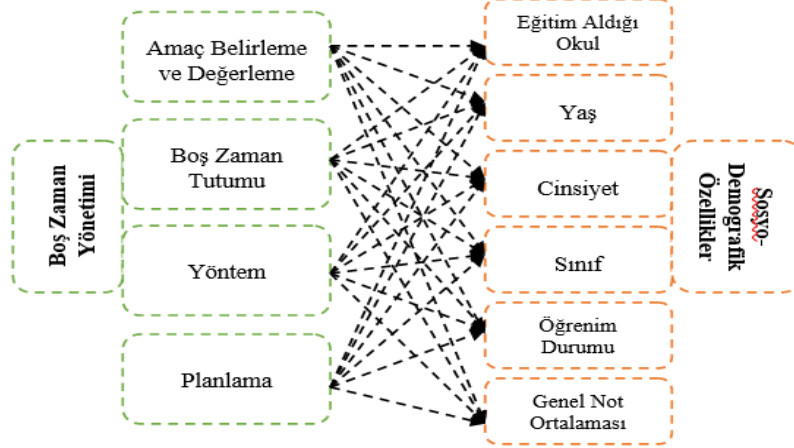
*Boş Zaman Yönetimi Ölçeği:* Önlisans öğrencilerinin boş zamanlarının tespit edilmesi, planlanması, yönetilmesi ve uygulanması için Wang, Kao, Huan ve Wu'nun (2011) geliştirmiş olduğu Akgül ve Karaküçük'ün (2015) Türkçe'ye uyguladığı Boş Zaman Yönetimi (Free Time Management) Ölçeği kullanılmıştır. Ölçekte bulunan 15 ifade 4 boyuttan (amaç belirleme ve değerlendirme, boş zaman tutumu, yöntem ve planlama) oluşmaktadır. Planlamaya ait 3 ifade ters kodlanmıştır. Bu ifadeler için önem değerlerinin belirlenmesi için 5'li likert tipi (1: Hiç Memnun Değilim, ..., 5: Çok Memnunum) kullanılmıştır.

*Sosyo-Demografik Özellikler:* Anketi cevaplayan öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerinin belirlenmesi için eğitim aldığı okul, yaş, cinsiyet, sınıf, öğrenim durumu ve genel not ortalaması olmak üzere altı ifadeden oluşan sorular yöneltilmiştir.

### 3.4. Araştırmada Önerilen Model

Araştırmanın amacına, önemine ve sınırlılıklarına uygun olarak önerilen araştırma modeli Şekil 1’de gösterilmektedir.

Şekil 1: Araştırma İçin Önerilen Model



### 3.5. Araştırma Verilerinin Analizi

Google Formlar ile hazırlanan anketler bazı sosyal paylaşım siteleri kullanılarak önlisans öğrencileri tarafından doldurmaları istenmiştir.\* 2020-2021 eğitim dönemi Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi bünyesindeki meslek yüksekokullarında 10.697 önlisans öğrencisi eğitim almaktadır. Örneklem sayısı 10.000 ile 15.000 arasında olursa ulaşılması gereken anket sayısı 384 olması gerekmektedir (Şahin, 2012: 127; Arıkan, 2013: 89). Önlisans öğrencileri toplam 472 anket doldurmuştur. Elde edilen bu sayının örnekleme temsil edecek şekilde olduğu görülmektedir. Anket sonucu elde edilen veriler SPSS 26 programında değerlendirilmiştir. Ankete verilen cevapların okunarak verildiğinden emin olunması amacıyla soruların uç değerlerine bakılmıştır. İnceleme sonucunda 84 anket çıkarılmıştır. Nihai olarak elde edilen 472 anketten 388 anket analiz için uygun görülmüştür. Bu çalışmada geçerlilik ve güvenilirlik analizleri (*güvenirlilik analizi, açıklayıcı faktör analizi, doğrulayıcı faktör analizi*), tanımlayıcı analizler (*frekans, ortalama, standart sapma*) ve istatistik analizler (*normallik testi, bağımsız örneklem t testi ve tek yönlü varyans testi*) yapılmıştır.

\* Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'ndan 16.11.2020 tarihli, 35 toplantı sayılı ve 03 karar numaralı etik kurul izni alınmıştır.

#### 4. BULGULAR

Bu bölümde; geçerlilik ve güvenilirlik analizleri, tanımlayıcı analizler ve istatistiksel analizler hakkında bilgiler verilmiştir.

##### 4.1. Geçerlilik ve Güvenirlik Analizleri

Bir araştırmada veriler ne kadar hassas ölçüm teknikleriyle toplanırsa toplansın, hangi istatistiksel ölçüm teknikleriyle çözümlenirse çözümlensin, araştırmada kullanılan tekniklerin güvenilir ve geçerli olması gerekmektedir. Tüm bilimsel bilgiler için bu iki özellik bir gerekliliktir. Bu iki kavram, birbirleri ile yakından ilişkilidir (Aziz, 2014: 58). Geçerlilik, ölçülmek istenilen niteliği ölçebilme durumudur. Ölçümün geçerli olabilmesi için dikkat edilmesi gereken başlıca üç husus vardır. Bunlar; ölçümün kapsamlı olması, kullanılan ölçütün geçerli olması ve yapısal geçerlilik olması şeklindedir (Arıkan, 2013: 92). Ölçümün kapsamlı olması araştırmacının amacı, önemi ve sınırlılıklarında ayrıntılı bir şekilde açıklanmıştır. Kullanılan ölçütün geçerliliği ile ilgili bilgiye kullanılan ölçekler bölümünde yer verilmiştir. Yapısal geçerlilik olması için boş zaman yönetimi ölçeğine doğrulayıcı faktör analizi (DFA) uygulanmıştır.

Güvenirlik, elde edilen verilerin ölçülmek istenilen şeyin her defasında ölçülmesi ve bu ölçümlerin tutarlılık ve istikrar içinde sürdürülmesidir. Aynı şartlarda tekrar eden ölçümlerin benzer sonuçları vermesi beklenmektedir (Arıkan, 2013: 93). Tablo 2’de boş zaman yönetimi ölçeğine ait güvenilirlik katsayı değeri ve açıklayıcı faktör analizi (AFA) sonuçları yer almaktadır.

Tablo 2: Boş Zaman Yönetimi (BZY) Ölçeğine Ait AFA Sonuçları

Boyutlar	Madde Sayısı	Faktör Yüklü Aralıkları	Toplam Öz Değer	Faktörlerin Varyansa Katkısı (%)	Güvenirlik Katsayı Değeri ( $\alpha$ )
<b>Amaç Belirleme ve Değerleme</b>	5 mad.	0.698-0.839	6.945	46.297	0.887
<b>Boş Zaman Tutumu</b>	4 mad.	0.757-0.875	1.941	12.938	0.868
<b>Yöntem</b>	3 mad.	0.673-0.809	1.336	8.904	0.867
<b>Planlama</b>	3 mad.	0.710-0.861	1.136	4.906	0.634
<b>BZY Ölçeği</b>	15 mad.	0.673-0.875	-	73.056	0.860

AFA sonucunda; 15 ifadeden oluşan boş zaman yönetimi ölçeği dört boyuta dönüşerek varyansın %73.06’sını açıkladığı tespit edilmiştir (KMO Değeri: 0.906;  $X^2_{388}$ : 3576.356; sd: 105; p: 0.000). Tüm ifadelerle ait faktör yükleri 0.30’dan yüksek çıkmıştır. Amaç belirleme ve

değerlemeye ait 5 ifadenin faktör yükleri “0.698-0.839” arasında, boş zaman tutumuna ait 4 ifadenin faktör yükleri “0.757-0.875” arasında, yönetime ait 3 ifadenin faktör yükleri “0.673-0.809” arasında ve planlamaya ait 3 ifadenin faktör yükleri “0.710-0.861” arasında değerler almıştır. Boş zaman yönetimi ölçeğine ait 15 ifadenin faktör yükleri “0.673-0.875” arasındaki değerler yer almaktadır. Bu ölçeğe ait güvenilirlik katsayı değeri 0.860 (n=388 için  $\alpha=0.860$  ve k=15) şeklinde elde edilmiştir. SPSS programı ile ölçeğe uygulanan AFA’dan sonra AMOS programı ile ölçeğe birinci düzey ve ikinci düzey DFA uygulanmıştır.

DFA’nın kabul edilebilirliği için ki-kare (Chi-Square;  $X^2$ ), yaklaşık hataların ortalama karekökü (Root Mean Square Error of Approximation; RMSEA), karşılaştırmalı uyum indeksi (Comparative Fit Index; CFI), iyilik uyum indeksi (Goodness of Fit Index; GFI) ve düzeltilmiş iyilik uyum indeksi (Adjusted Goodness of Fit Index; AGFI) değerlerine bakılmaktadır. Tablo 3’te bu değerlerin iyi uyum ve kabul edilebilir aralıkları gösterilmektedir (Schermelleh-Engel, Moosbrugger ve Müller, 2003: 52; Schumacker ve Lomax, 2004: 82; Ullman, 2013: 681-785; Kline, 2016: 262-298; Gürbüz ve Şahin, 2018: 345).

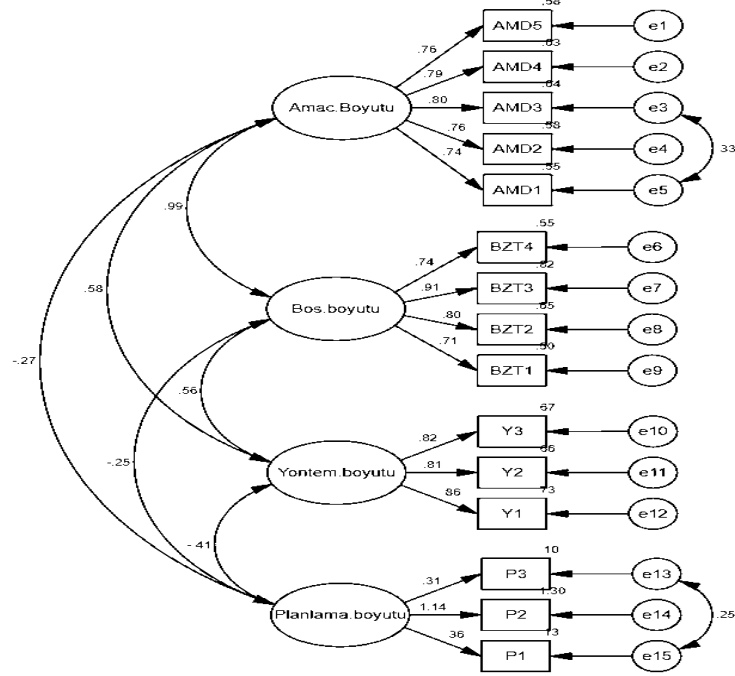
Tablo 3: DFA İçin İyi Uyum ve Kabul Edilebilir Değerleri

Değişkenler	İyi Uyum Değerleri	Kabul Edilebilir Değerler
$X^2$		$p \leq 0.05$
$X^2/sd$	$1 \leq X^2/sd < 3$	$3 \leq X^2/sd \leq 5$
RMSEA	$\leq 0.05$	$\leq 0.08$
CFI	$\geq 0.95$	$\geq 0.85$
GFI	$\geq 0.95$	$\geq 0.85$
AGFI	$\geq 0.95$	$\geq 0.80$

**Kaynak:** Schermelleh-Engel, Moosbrugger ve Müller, 2003: 52; Schumacker ve Lomax, 2004: 82; Ullman, 2013: 681-785; Kline, 2016: 262-298; Gürbüz ve Şahin, 2018: 345.

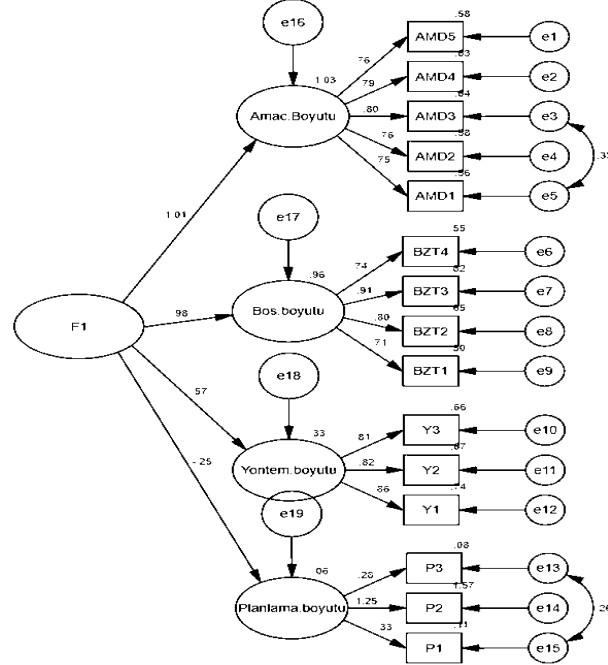
Boş zaman yönetimi ölçeğine ait birinci düzey DFA Şekil 2’de gösterilmiştir.

Şekil 2: Boş Zaman Yönetimi Ölçeğine Ait Birinci Düzey DFA



Boş zaman yönetimi ölçeğine birinci düzey DFA uygulanmıştır. Uygulanan DFA'nın kabul edilebilir değerler içinde yer alması için üç aşamalı bir model geliştirilmiştir. Model a'nın değerleri ( $X^2_{84}=410.825$ ;  $X^2/sd=4.891$ ;  $p \leq 0.001$ ; RMSEA=0.10; CFI=0.907; GFI=0.871; AGFI=0.816) kabul edilebilir değerlerin üstünde çıkmıştır. Model b için amaç belirleme ve değerlendirilmedeki AMD1 ve AMD3 ifadeleri arasında korelasyon kurulmuştur. Model b'nin değerleri ( $X^2_{83}=375.531$ ;  $X^2/sd=4.524$ ;  $p \leq 0.001$ ; RMSEA=0.095; CFI=0.917; GFI=0.882; AGFI=0.829) kabul edilebilir değerlerin altında çıkmıştır. Model c için planlamadaki P1 ve P3 ifadeleri arasında korelasyon kurulmuştur. Bu modelin değerleri ( $X^2_{118}=356.579$ ;  $X^2/sd=4.349$ ;  $p \leq 0.001$ ; RMSEA=0.093; CFI=0.922; GFI=0.889; AGFI=0.837) kabul edilebilir değerlerin içinde çıkmıştır. Model c'de elde edilen RMSEA değeri kabul edilebilir değerlerin üstünde çıkmasına karşın Steiger'e göre RMSEA değeri 0.08-0.10 arasında olursa model zayıf olarak kabul edilebileceği belirtilmektedir (Tomer ve Pugeseşek, 2003: 133). Bu değerlere göre boş zaman yönetimi ölçeği dört boyuttan oluştuğu kabul edilmiştir. Boş zaman yönetimi ölçeğine ait ikinci düzey DFA Şekil 3'te gösterilmiştir.

Şekil 3: Boş Zaman Yönetimi Ölçeğine Ait İkinci Düzey DFA



Boş zaman yönetimi ölçeğine ikinci düzey DFA uygulanmıştır. Uygulanan DFA'nin kabul edilebilir değerler içinde yer alması için bir aşamalı model geliştirilmiştir. Model a'nın değerleri ( $X^2_{84}=402.342$ ;  $X^2/sd=4.790$ ;  $p \leq 0.001$ ; RMSEA=0.099; CFI=0.909; GFI=0.876; AGFI=0.823) kabul edilebilir değer içinde çıkmıştır.

#### 4.2. Tanımlayıcı Analizler

Önlisans öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerine (*okul, yaş, cinsiyet, sınıf, öğrenim durumu ve genel not ortalaması*) ait tanımlayıcı analizler (*frekans, ortalama, standart sapma*) Tablo 4'te yer almaktadır.

Tablo 4: Sosyo-Demografik Özelliklerin Dağılımı

	İfadeler	n	%
Okul	Atabey Meslek Yüksekokulu	8	2.10
	Eğirdir Meslek Yüksekokulu	35	9.00
	Gönen Meslek Yüksekokulu	25	6.40
	Isparta Meslek Yüksekokulu	218	56.20
	Senirkent Meslek Yüksekokulu	59	15.20
	Sütçüler Prof. Dr. Hasan Gürbüz Meslek Yüksekokulu	27	7.00
	Şarkikaraağaç Meslek Yüksekokulu	9	2.30

İfadeler		n	%
	Uluborlu Selahattin Karasoy Meslek Yüksekokulu	3	0.80
	Yalvaç Meslek Yüksekokulu	1	0.30
	Yalvaç Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu	3	0.80
Yaş	≤ 21	278	71.60
	≥ 22	110	28.40
Cinsiyet	Kadın	210	54.10
	Erkek	178	45.90
Sınıf	Birinci Sınıf	161	41.50
	İkinci Sınıf	227	58.50
Öğrenim Durumu	Normal Öğretim	297	76.50
	İkinci Öğretim	91	23.50
Genel Not Ortalaması	FF	113	29.10
	CC	62	16.00
	CB	68	17.50
	BB	91	23.50
	BA	18	4.60
	AA	36	9.30
Genel Not Ortalaması Durumu	Başarılı	275	70.90
	Başarısız	113	29.10
<b>Toplam</b>		<b>388</b>	<b>100.00</b>

Araştırmaya katılanların öğrenim gördükleri meslek yüksekokullarına (MYO) göre dağılımı; %56.2'si Isparta MYO, %15.2'si Senirkent MYO ve %9'u Eğirdir MYO şeklindedir. Öğrencilerin yaş ortalaması 21 (21.02±1.925)'dir. %71.6'sı 21 yaş ve altında ve %28.4'ü 22 yaş ve üstündedir. Öğrencilerin %54.1'i kadın ve %45.9'u erkektir. Öğrencilerin %41.5'i birinci sınıfta okurken %58.5'i ikinci sınıfta okumaktadır. Öğrencilerin öğrenim durumu dağılımı %76.5'i normal öğretim ve %23.5'i ikinci öğretim şeklindedir. Araştırmaya katılanların genel not ortalaması durumu %70.9'u başarılı ve %29.1'i başarısızdır. Genel not ortalamasının dağılımı %29.1'i FF, %16'sı CC, %17.5'i CB, %23.5'i BB, %4.6'sı BA ve %9.3'ü AA şeklindedir.

#### 4.3. İstatistik Analizler

Önlisans öğrencilerinin boş zaman yönetimine (*amaç belirleme ve değerlendirme, boş zaman tutumu, yöntem ve planlama*) ve sosyo-demografik özelliklerine (*okul, yaş, cinsiyet, sınıf, öğrenim durumu ve genel not ortalaması*) ait istatistik analizler (*normallik testi, bağımsız örneklem t testi ve tek yönlü varyans testi*) yapılmıştır.

Önlisans öğrencilerinin sosyo-demografik özellikleri ile boş zaman yönetimi ve boş zaman yönetimi boyutları arasındaki istatistik



analizlerin yapılabilmesi için ilk olarak normallik testinin yapılması gerekmektedir. Boş zaman yönetimi ve boş zaman yönetimi boyutlarının normal dağılıma veya normal olmayan dağılıma sahip olduğunun belirlenmesi için basıklık (*skewness*) ve çarpıklık (*kurtosis*) değerlerine bakılmıştır. Normallik testi sonucu bu değerler +1 ile -1 arasında çıkarsa ölçeğe ve ölçeğe ait boyutların normal dağılıma sahip olduğu kabul edilmektedir (Turgut, 2012: 196). Bu ölçeğin ve ölçeğe ait boyutların normallik testi sonuçları Tablo 5'te gösterilmektedir.

Tablo 5: Boş Zaman Yönetimi Ölçeğinin ve Boyutlarının Normallik Testi

Boyutlar	Basıklık	Çarpıklık
<b>Amaç Belirleme ve Değerleme</b>	-0.453	0.124
<b>Boş Zaman Tutumu</b>	-0.215	0.124
<b>Yöntem</b>	-0.513	0.124
<b>Planlama</b>	0.028	0.124
<b>BZY Ölçeği</b>	-0.147	0.124

Yapılan normallik testi sonucunda boş zaman yönetimi ve boş zaman yönetimi boyutlarının değerleri +1 ile -1 arasında çıkmıştır. Elde edilen bu değerler sonucunda verilerin normal dağılım gösterdiği kabul edilmiştir. Boş zaman yönetimi ve boş zaman yönetimi boyutlarının normal dağıldığı kabul edilerek uygun analizler (*tek örneklem bağımsız t-testi* ve *tek yönlü varyans testi*) tercih edilmiştir.

Tek örneklem bağımsız t-testi, boş zaman yönetiminin (*boyutları*), önlisans öğrencilerinin sosyo-demografik özelliklerine (*okul, yaş, cinsiyet, sınıf, öğrenim durumu ve genel not ortalaması durumu*) göre anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemesi için uygulanmıştır. Bu analizler Tablo 6 ve 11 arasında gösterilmiştir. Tablo 6'da öğrencilerin okudukları okul ile boş zaman yönetimi ölçeği ve boyutları arasındaki bağımsız örneklem t-testinin sonuçları gösterilmektedir.

Tablo 6: Öğrencilerin Okudukları Okul ile Boş Zaman Yönetimi Ölçeği ve Boyutları Arasındaki Bağımsız Örneklem T-Testi Analizi

Boyutlar	n	$\bar{X}$	Ss	t	df	p	
<b>Amaç Belirleme ve Değerleme</b>	İlçe	170	3.46	1.162	1.225	386	0.221
	Merkez	218	3.32	1.114			
<b>Boş Zaman Tutumu</b>	İlçe	170	3.09	1.213	0.597	386	0.551
	Merkez	218	3.02	1.126			
<b>Yöntem</b>	İlçe	170	3.51	1.227	-0.133	386	0.894
	Merkez	218	3.53	1.095			
<b>Planlama</b>	İlçe	170	3.69	0.950	2.902	386	<b>0.004</b>
	Merkez	218	3.41	0.937			
<b>BZY Ölçeği</b>	İlçe	170	3.44	0.897	1.006	386	0.315
	Merkez	218	3.35	0.820			

Önlisans öğrencilerinin okudukları MYO'lar yerleşim yerleri açısından merkez (*Isparta MYO*) ve ilçe (*Atabey MYO, Eğirdir MYO, Gönen MYO, Senirkent MYO, Sütçüler Prof. Dr. Hasan Gürbüzü MYO, Şarkikaraağaç MYO, Uluborlu Selahattin Karasoy MYO, Yalvaç MYO ve Yalvaç Teknik Bilimler MYO*) olarak kodlanmıştır.

Planlamanın, önlisans öğrencilerinin okullarının yerleşim yerine göre anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ( $p \leq 0.01$ ). Yerleşim yeri ilçede olan MYO'larda okuyan önlisans öğrencileri ( $\bar{X}=3.69 \pm 0.950$ ) yerleşim yeri merkezde olan MYO'da okuyan önlisans öğrencilere ( $\bar{X}=3.41 \pm 0.937$ ) oranla boş zamanlarını daha iyi planlamakta, değerlendirmekte ve uygulamaktadırlar.

Amaç belirleme ve değerlemenin ( $p \geq 0.05$ ), boş zaman tutumunun ( $p \geq 0.05$ ), yöntemin ( $p \geq 0.05$ ) ve boş zaman yönetimi ölçeğinin ( $p \geq 0.05$ ), önlisans öğrencilerin okullarının yerleşim yeri açısından bir farklılık tespit edilememiştir. Öğrencilerin yaş aralıkları ile boş zaman yönetimi ölçeği ve boyutları arasındaki bağımsız örneklem t-testinin sonuçları Tablo 7'de yer almaktadır.

Tablo 7: Öğrencilerin Yaş Aralıkları ile Boş Zaman Yönetimi Ölçeği ve Boyutları Arasındaki Bağımsız Örneklem T-Testi Analizi

Boyutlar	n	$\bar{X}$	Ss	t	df	p	
Amaç Belirleme ve Değerleme	$\leq 21$	278	3.31	1.117	-1.923	386	0.055
	$\geq 22$	110	3.55	1.170			
Boş Zaman Tutumu	$\leq 21$	278	3.00	1.153	-1.459	386	0.145
	$\geq 22$	110	3.19	1.185			
Yöntem	$\leq 21$	278	3.54	1.164	0.514	386	0.608
	$\geq 22$	110	3.47	1.131			
Planlama	$\leq 21$	278	3.49	0.964	-1.374	386	0.170
	$\geq 22$	110	3.64	0.916			
BZY Ölçeği	$\leq 21$	278	3.36	0.849	-1.307	386	0.192
	$\geq 22$	110	3.48	0.865			

Amaç belirleme ve değerlemenin ( $p \geq 0.05$ ), boş zaman tutumunun ( $p \geq 0.05$ ), yöntemin ( $p \geq 0.05$ ), planlamanın ( $p \geq 0.05$ ) ve boş zaman yönetimi ölçeğinin ( $p \geq 0.05$ ), önlisans öğrencilerin yaş aralıklarına göre anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. Tablo 8'de öğrencilerin cinsiyetleri ile boş zaman yönetimi ölçeği ve boyutları arasındaki bağımsız örneklem t-testinin sonuçları gösterilmektedir.

Tablo 8: Öğrencilerin Cinsiyetleri ile Boş Zaman Yönetimi Ölçeği ve Boyutları Arasındaki Bağımsız Örneklem T-Testi Analizi

Boyutlar	n	$\bar{X}$	Ss	t	df	p	
Amaç Belirleme ve Değerleme	Kadın	210	3.38	1.209	-0.050	386	0.960
	Erkek	178	3.38	1.047			
Boş Zaman Tutumu	Kadın	210	3.09	1.168	0.688	386	0.505
	Erkek	178	3.01	1.160			

Boyutlar		n	$\bar{X}$	Ss	t	df	p
Yöntem	Kadın	210	3.44	1.213	-1.533	386	0.126
	Erkek	178	3.62	1.074			
Planlama	Kadın	210	3.63	0.945	2.315	386	0.021
	Erkek	178	3.41	0.948			
BZY Ölçeği	Kadın	210	3.40	0.898	0.325	386	0.745
	Erkek	178	3.38	0.802			

Planlamanın önlisans öğrencilerinin cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ( $p \leq 0.05$ ). Kadın öğrenciler ( $\bar{X}=3.63 \pm 0.945$ ) erkek öğrencilere ( $\bar{X}=3.41 \pm 3.41$ ) oranla boş zamanlarını daha iyi planlamakta, değerlendirmekte ve uygulamaktadırlar.

Amaç belirleme ve değerlemenin ( $p \geq 0.05$ ), boş zaman tutumunun ( $p \geq 0.05$ ), yöntemin ( $p \geq 0.05$ ) ve boş zaman yönetimi ölçeğinin ( $p \geq 0.05$ ), önlisans öğrencilerinin cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir. Öğrencilerin sınıfları ile boş zaman yönetimi ölçeği ve boyutları arasındaki bağımsız örneklem t-testinin sonuçları Tablo 9'da yer almaktadır.

Tablo 9: Öğrencilerin Sınıfları ile Boş Zaman Yönetimi Ölçeği ve Boyutları Arasındaki Bağımsız Örneklem T-Testi Analizi

Boyutlar		n	$\bar{X}$	Ss	t	df	p
Amaç Belirleme ve Değerleme	1. Sınıf	161	3.31	1.141	-0.998	386	0.319
	2. Sınıf	227	3.43	1.132			
Boş Zaman Tutumu	1. Sınıf	161	2.96	1.190	-1.393	386	0.164
	2. Sınıf	227	3.12	1.142			
Yöntem	1. Sınıf	161	3.47	1.194	-0.787	386	0.431
	2. Sınıf	227	3.56	1.125			
Planlama	1. Sınıf	161	3.53	0.969	-0.052	386	0.959
	2. Sınıf	227	3.53	0.942			
BZY Ölçeği	1. Sınıf	161	3.34	0.858	-1.094	386	0.274
	2. Sınıf	227	3.43	0.851			

Amaç belirleme ve değerlemenin ( $p \geq 0.05$ ), boş zaman tutumunun ( $p \geq 0.05$ ), yöntemin ( $p \geq 0.05$ ), planlamanın ( $p \geq 0.05$ ) ve boş zaman yönetimi ölçeğinin ( $p \geq 0.05$ ), önlisans öğrencilerinin okudukları sınıflara göre anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir. Tablo 10'da öğrencilerin öğrenim durumları ile boş zaman yönetimi ölçeği ve boyutları arasındaki bağımsız örneklem t-testinin sonuçları gösterilmektedir.

Tablo 10: Öğrencilerin Öğrenim Durumları ile Boş Zaman Yönetimi Ölçeği ve Boyutları Arasındaki Bağımsız Örneklem T-Testi Analizi

Boyutlar		n	$\bar{X}$	Ss	t	df	p
Amaç Belirleme ve Değerleme	Birinci Öğrenim	297	3.40	1.114	0.577	386	0.564
	İkinci Öğrenim	91	3.32	1.210			
Boş Zaman Tutumu	Birinci Öğrenim	297	3.07	1.128	0.610	386	0.542
	İkinci Öğrenim	91	2.99	1.278			

Boyutlar		n	$\bar{X}$	Ss	t	df	p
Yöntem	Birinci Öğrenim	297	3.55	1.147	0.766	386	0.444
	İkinci Öğrenim	91	3.44	1.176			
Planlama	Birinci Öğrenim	297	3.59	0.947	2.318	386	<b>0.021</b>
	İkinci Öğrenim	91	3.33	0.943			
BZY Ölçeği	Birinci Öğrenim	297	3.43	0.852	1.496	386	0.135
	İkinci Öğrenim	91	3.27	0.857			

Planlamanın önlisans öğrencilerinin öğrenim durumlarına göre anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ( $p \leq 0.05$ ). Birinci öğrenimde okuyan önlisans öğrencileri ( $\bar{X}=3.59 \pm 0.947$ ) ikinci öğrenimde okuyan önlisans öğrencilerine ( $\bar{X}=3.33 \pm 0.943$ ) oranla boş zamanlarını daha iyi planlamakta, değerlendirmekte ve uygulamaktadırlar.

Amaç belirleme ve değerlemenin ( $p \geq 0.05$ ), boş zaman tutumunun ( $p \geq 0.05$ ), yöntemin ( $p \geq 0.05$ ) ve boş zaman yönetimi ölçeğinin ( $p \geq 0.05$ ), önlisans öğrencilerin öğrenim durumlarına göre anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir. Öğrencilerin genel not ortalamaları durumu ile boş zaman yönetimi ölçeği ve boyutları arasındaki bağımsız örneklem t-testinin sonuçları Tablo 11'de yer almaktadır.

Tablo 11: Öğrencilerin Genel Not Ortalamaları Durumu ile Boş Zaman Yönetimi Ölçeği ve Boyutları Arasındaki Bağımsız Örneklem T-Testi Analizi

Boyutlar		n	$\bar{X}$	Ss	t	df	p
Amaç Belirleme ve Değerleme	Başarılı	275	3.46	1.128	2.256	386	<b>0.025</b>
	Başarısız	113	3.18	1.136			
Boş Zaman Tutumu	Başarılı	275	3.14	1.174	2.329	386	<b>0.020</b>
	Başarısız	113	2.84	1.115			
Yöntem	Başarılı	275	3.53	1.144	0.274	386	0.784
	Başarısız	113	3.50	1.181			
Planlama	Başarılı	275	3.55	0.948	0.703	386	0.482
	Başarısız	113	3.48	0.965			
BZY Ölçeği	Başarılı	275	3.44	0.863	1.872	386	0.062
	Başarısız	113	3.27	0.824			

Amaç belirleme ve değerlemenin ve boş zaman tutumunun, önlisans öğrencilerinin genel not ortalamaları durumuna göre anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ( $p \leq 0.01$ ). Başarılı olan önlisans öğrencileri ( $\bar{X}=3.46 \pm 1.128$ ) başarısız olan önlisans öğrencilerine ( $\bar{X}=3.18 \pm 1.136$ ) oranla boş zamanları için amaç belirlemeye, listelemeye, önceliklerini belirlemeye, kullanmaya ve değerlendirilmeye daha çok önem vermektedirler. Başarılı olan önlisans öğrencileri ( $\bar{X}=3.14 \pm 1.174$ ) başarısız olan önlisans öğrencilerine ( $\bar{X}=2.84 \pm 1.115$ ) oranla daha çok boş zamanları için günlük veya haftalık olarak plan yapmakta ve boş zamanlarında hangi aktiviteleri yapacaklarını planlamaktadırlar.

Yöntemin ( $p \geq 0.05$ ), planlamanın ( $p \geq 0.05$ ) ve boş zaman yönetimi ölçeğinin ( $p \geq 0.05$ ), önlisans öğrencilerin genel not ortalamaları durumuna göre anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir. Tek yönlü varyans testi, boş zaman yönetiminin (*boyutları*), önlisans öğrencilerinin *genel not ortalamasına* göre anlamlı bir fark olup olmadığının belirlenmesi için uygulanmıştır. Bu analizler Tablo 12’de gösterilmiştir.

Tablo 12: Öğrencilerin Genel Not Ortalamaları ile Boş Zaman Yönetimi Ölçeği ve Boyutları Arasındaki Tek Yönlü Varyans Testi Analizi

Boyutlar*		Kareler Top.	df	Ort. Karesi	F	Sig.	Anlamlı Fark
Amaç Belirleme ve Değerleme	GA	14.057	5	2.811	2.213	0.050	5=>1 (0.823)
	Gİ	485.249	382	1.270			
	T	499.307	387				
Boş Zaman Tutumu	GA	18.430	5	3.686	2.786	0.017	5=>1 (0.882)
	Gİ	505.433	382	1.323			
	T	523.863	387				
Yöntem	GA	14.200	5	2.840	2.167	0.050	5=>3 (0.943)
	Gİ	500.635	382	1.311			
	T	523.863	387				
Planlama	GA	5.129	5	1.026	1.134	0.342	
	Gİ	345.000	382	0.904			
	T	350.629	387				
BZY Ölçeği	GA	10.160	5	2.032	2.851	0.015	5=>1 (0.735) 5=>3 (0.721)
	Gİ	272.294	382	0.713			
	T	282.545	387				

(\* => GA: Gruplar Arasında; Gİ: Gruplar İçinde; T: Toplam)  
(1: FF; 2: CC; 3: CB; 4: BB; 5: BA; 6: AA)

Amaç belirleme ve değerlemenin ( $F=2.213$ ;  $p \leq 0.05$ ), boş zaman tutumunun ( $F=2.786$ ;  $p \leq 0.05$ ), yöntemin ( $F=2.167$ ;  $p \leq 0.05$ ) ve boş zaman yönetimi ölçeğinin ( $F=2.851$ ;  $p \leq 0.05$ ), önlisans öğrencilerinin genel not ortalamalarına göre anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Genel not ortalaması BA olan öğrenciler FF olan öğrencilere oranla boş zamanlarını daha iyi planlamakta, yönetmekte ve uygulamaktadırlar. Ayrıca genel not ortalaması BA olan öğrenciler CB olan öğrencilere oranla boş zamanlarını değerlendirmekten daha çok mutluluk duymakta ve daha çok önemli olduğuna inanmaktadırlar. Bu analizde elde edilen sonuçlar bir önceki analizde elde edilen sonuçlarla paralellik göstermekte ve sonuçları daha ayrıntılı bir şekilde ortaya koymaktadır.

Planlamanın ( $F=1.134$ ;  $p \geq 0.05$ ), önlisans öğrencilerinin genel not ortalamalarına göre anlamlı bir fark yoktur. Tablo 13’te test edilmiş tüm hipotezlerin derlenmiş hali yer almaktadır.

Tablo 13. Hipotezlerin Derlenmesi

<b>Hipotezler</b>	<b>Sonuç</b>
<b>H<sub>1.1a</sub></b> : Amaç belirleme ve değerlemenin önlisans öğrencilerinin eğitim aldığı okul açısından bir farkı vardır.	Ret
<b>H<sub>1.1b</sub></b> : Amaç belirleme ve değerlemenin önlisans öğrencilerinin yaşı açısından bir farkı vardır.	Ret
<b>H<sub>1.1c</sub></b> : Amaç belirleme ve değerlemenin önlisans öğrencilerinin cinsiyeti açısından bir farkı vardır.	Ret
<b>H<sub>1.1d</sub></b> : Amaç belirleme ve değerlemenin önlisans öğrencilerinin sınıfı açısından bir farkı vardır.	Ret
<b>H<sub>1.1e</sub></b> : Amaç belirleme ve değerlemenin önlisans öğrencilerinin öğrenim durumu açısından bir farkı vardır.	Ret
<b>H<sub>1.1f</sub></b> : Amaç belirleme ve değerlemenin önlisans öğrencilerinin genel not ortalaması durumu açısından bir farkı vardır.	<b>Kabul</b>
<b>H<sub>1.1g</sub></b> : Amaç belirleme ve değerlemenin önlisans öğrencilerinin genel not ortalaması açısından bir farkı vardır (Anova).	<b>Kabul</b>
<b>H<sub>1.2a</sub></b> : Boş zaman tutumunun önlisans öğrencilerinin eğitim aldığı okul açısından bir farkı vardır.	Ret
<b>H<sub>1.2b</sub></b> : Boş zaman tutumunun önlisans öğrencilerinin yaşı açısından bir farkı vardır.	Ret
<b>H<sub>1.2c</sub></b> : Boş zaman tutumunun önlisans öğrencilerinin cinsiyeti açısından bir farkı vardır.	Ret
<b>H<sub>1.2d</sub></b> : Boş zaman tutumunun önlisans öğrencilerinin sınıfı açısından bir farkı vardır.	Ret
<b>H<sub>1.2e</sub></b> : Boş zaman tutumunun önlisans öğrencilerinin öğrenim durumu açısından bir farkı vardır.	Ret
<b>H<sub>1.2f</sub></b> : Boş zaman tutumunun önlisans öğrencilerinin genel not ortalaması durumu anlamlı bir farkı vardır.	<b>Kabul</b>
<b>H<sub>1.2g</sub></b> : Boş zaman tutumunun önlisans öğrencilerinin genel not ortalaması açısından bir farkı vardır (Anova).	<b>Kabul</b>
<b>H<sub>1.3a</sub></b> : Yöntemin önlisans öğrencilerinin eğitim aldığı okul açısından bir farkı vardır.	Ret
<b>H<sub>1.3b</sub></b> : Yöntemin önlisans öğrencilerinin yaşı açısından bir farkı vardır.	Ret
<b>H<sub>1.3c</sub></b> : Yöntemin önlisans öğrencilerinin cinsiyeti açısından bir farkı vardır.	Ret
<b>H<sub>1.3d</sub></b> : Yöntemin önlisans öğrencilerinin sınıfı açısından bir farkı vardır.	Ret
<b>H<sub>1.3e</sub></b> : Yöntemin önlisans öğrencilerinin öğrenim durumu açısından bir farkı vardır.	Ret
<b>H<sub>1.3f</sub></b> : Yöntemin önlisans öğrencilerinin genel not ortalaması durumu açısından bir farkı vardır.	Ret
<b>H<sub>1.3g</sub></b> : Yöntemin önlisans öğrencilerinin genel not ortalaması açısından bir farkı vardır (Anova).	<b>Kabul</b>
<b>H<sub>1.4a</sub></b> : Planlamanın önlisans öğrencilerinin eğitim aldığı okul açısından bir farkı vardır.	<b>Kabul</b>
<b>H<sub>1.4b</sub></b> : Planlamanın önlisans öğrencilerinin yaşı açısından bir farkı vardır.	Ret
<b>H<sub>1.4c</sub></b> : Planlamanın önlisans öğrencilerinin cinsiyeti açısından bir farkı vardır.	<b>Kabul</b>
<b>H<sub>1.4d</sub></b> : Planlamanın önlisans öğrencilerinin sınıfı açısından bir farkı vardır.	Ret
<b>H<sub>1.4e</sub></b> : Planlamanın önlisans öğrencilerinin öğrenim durumu açısından bir farkı vardır.	<b>Kabul</b>
<b>H<sub>1.4f</sub></b> : Planlamanın önlisans öğrencilerinin genel not ortalaması durumu açısından bir farkı vardır.	Ret
<b>H<sub>1.4g</sub></b> : Planlamanın önlisans öğrencilerinin genel not ortalaması açısından bir farkı vardır (Anova).	Ret
<b>H<sub>2a</sub></b> : Boş zaman yönetiminin önlisans öğrencilerinin eğitim aldığı okul açısından bir farkı vardır.	Ret
<b>H<sub>2b</sub></b> : Boş zaman yönetiminin önlisans öğrencilerinin yaşı açısından bir farkı vardır.	Ret

Hipotezler	Sonuç
H <sub>2c</sub> : Boş zaman yönetiminin önlisans öğrencilerinin cinsiyeti açısından bir farkı vardır.	Ret
H <sub>2d</sub> : Boş zaman yönetiminin önlisans öğrencilerinin sınıfı açısından bir farkı vardır.	Ret
H <sub>2e</sub> : Boş zaman yönetiminin önlisans öğrencilerinin öğrenim durumu açısından bir farkı vardır.	Ret
H <sub>2f</sub> : Boş zaman yönetiminin önlisans öğrencilerinin genel not ortalaması durumu açısından bir farkı vardır.	Ret
H <sub>2g</sub> : Boş zaman yönetiminin önlisans öğrencilerinin genel not ortalaması açısından bir farkı vardır (Anova).	Kabul

## 5. SONUÇ

Bu araştırmanın amacı, bir devlet üniversitesindeki önlisans öğrencilerinin boş zaman yönetiminin sosyo-demografik özelliklerine göre anlamlı bir fark olup olmadığının belirlenmesidir. Bu amaç doğrultusunda hem öğrencilerin boş zaman yönetiminin durumları incelenmiş hem de boş zaman yönetiminin etkin, verimli ve planlanabilir bir şekilde uygulanması için öneriler geliştirilmesi öngörülmektedir. Bu konuyla ilgili hem Isparta ilinde hem de önlisans öğrencileri üzerine bu konu temelinde bir araştırma yapılmamış olması bu çalışmanın en önemli tarafıdır.

Araştırma yaklaşımlarından bu çalışmada “*nicel araştırma yaklaşımı*” tercih edilmiştir. Bu çalışmada nicel araştırma yaklaşımlarından “*betimsel araştırma (tarama, survey)*” seçilmiştir. Bu çalışmada “*olasılığa dayalı örnekleme*” tekniklerinden “*basit olasılıklı (rasgele) örnekleme*” tercih edilmiştir. Araştırma için veri toplama tekniklerinden “*anket tekniği*” kullanılmıştır.

2020-2021 eğitim dönemi Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi bünyesindeki meslek yüksekokullarında 10.697 önlisans öğrencisi bulunmaktadır. Önlisans öğrencilerinin doldurmuş oldukları ve değerlendirmeye alınan anket sayısı 388’dir.

Önlisans öğrencilerin boş zaman yönetiminin (*amaç belirleme ve değerlendirme, boş zaman tutumu, yöntem ve planlama*), sosyo-demografik özellikleri (*okul, yaş, cinsiyet, sınıf, öğrenim durumu ve genel not ortalaması*) açısından anlamlı farklılıkların belirlenmesi için bazı istatistiksel analizler (*normallik testi, bağımsız örneklem t testi ve tek yönlü varyans testi*) yapılmıştır.

Planlamanın önlisans öğrencilerinin **okullarının yerleşim yeri** açısından anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Planlamaya göre yerleşim yeri ilçede olan MYO’larda okuyan önlisans öğrencileri yerleşim yeri merkezde olan MYO’da okuyan önlisans öğrencilerine oranla boş zamanlarını daha çok önemsemektedirler. Amaç belirleme ve

değerlemenin, boş zaman tutumunun, yöntemin ve boş zaman yönetimi ölçeğinin önlisans öğrencilerinin okullarının yerleşim yerine göre anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir. İlgili literatürde boş zaman yönetimi ile bu bağımsız değişken arasında bir analiz yapılmamıştır. Bu değişkene en yakın analizi Akyürek (2018) çalışmasında boş zaman yönetiminin iki farklı üniversitedeki öğrencilere göre anlamlı bir fark olup olmadığı incelenmiştir. Planlama, amaç belirleme ve değerlendirme ve boş zaman tutumu açısından elde edilen sonuçlar aynıdır. Ancak yöntem açısından elde edilen sonuç farklıdır.

Bu çalışmada amaç belirleme ve değerlendirme, boş zaman tutumunun, yöntemin, planlamanın ve boş zaman yönetimi ölçeğinin, önlisans öğrencilerinin **yaş aralıkları** açısından anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir. İlgili literatürde bu sonucu destekleyen çalışmalar bulunduğu gibi (Yaşartürk, 2018) bu çalışmadaki sonucu desteklemeyen araştırmalara da rastlanılmıştır (Caz ve Tunçkol, 2015; Akgül vd., 2016; Arat ve Çalılımlı, 2017; Akyürek vd. 2018; Baykut Öteleş 2018).

Planlamanın önlisans öğrencilerinin **cinsiyetlerine** göre anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Kadın öğrenciler erkek öğrencilere oranla boş zamanlarını daha çok önemsemektedirler. Amaç belirleme ve değerlendirme, boş zaman tutumunun, yöntemin ve boş zaman yönetimi ölçeğinin önlisans öğrencilerin cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir. İlgili literatürde bu sonuçları destekleyen çalışmalar (Wang vd., 2012; Serdar vd., 2017) ve desteklemeyen çalışmalar (Wang ve Kao, 2006; Cudny ve Rouba, 2011; Shyu ve Hsu, 2012; Klerk ve Bevan-Dye, 2014; Akgül vd., 2016; Arat ve Çalılımlı, 2017; Ayyıldız Durhan, 2017; Kaas ve Artımaç, 2017; Baykut Öteleş, 2018; Eranıl ve Özcan, 2018; Yaşartürk vd., 2018; Er vd., 2019; Gümüşgöl, 2019; Demir ve Alpullu, 2020) bulunmaktadır.

Amaç belirleme ve değerlendirme, boş zaman tutumunun, yöntemin, planlamanın ve boş zaman yönetimi ölçeğinin önlisans öğrencilerin **okudukları sınıflara** göre anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir. Bu çalışmada elde edilen sonuçları ilgili literatürde destekleyen araştırmalar (Cudny ve Rouba, 2011) ve desteklemeyen araştırmalar (Arat ve Çalılımlı, 2017; Kaas ve Artımaç, 2017; Akyürek vd. 2018) yer almaktadır.

Planlamanın önlisans öğrencilerinin **öğrenim durumlarına** göre anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Birinci öğrenimde okuyan önlisans öğrencileri ikinci öğrenimde okuyan önlisans öğrencilerine oranla boş zamanlarını daha çok önemsemektedirler. Amaç belirleme ve değerlendirme, boş zaman tutumunun, yöntemin ve boş zaman yönetimi



ölçeğinin önlisans öğrencilerinin öğrenim durumları açısından anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. İlgili literatürde bu konu ile öğrenim durumları açısından anlamlı bir fark olup olmadığının incelendiği bir araştırmaya rastlanılmamıştır.

Boş zaman yönetiminin hem **genel not ortalaması durumu** (*başarılı ve başarısız*) hem de **genel not ortalaması** açısından anlamlı bir fark olup olmadığı incelenmiştir. Amaç belirleme ve değerlemenin ve boş zaman tutumunun önlisans öğrencilerinin genel not ortalamaları durumu açısından anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Başarılı olan önlisans öğrencileri başarısız olan önlisans öğrencilerine oranla boş zamanlarını daha çok önemsemektedirler. Yöntemin, planlamanın ve boş zaman yönetimi ölçeğinin önlisans öğrencilerinin genel not ortalamaları durumuna göre anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir.

Amaç belirleme ve değerlemenin, boş zaman tutumunun, yöntemin ve boş zaman yönetimi ölçeğinin önlisans öğrencilerinin genel not ortalamaları açısından anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Genel not ortalaması BA olan öğrenciler, FF ve CB olan öğrencilere oranla boş zamanlarını daha çok önemsemektedirler. Planlamanın önlisans öğrencilerinin genel not ortalamalarına göre anlamlı bir farklılık yoktur. Bu çalışma elde edilen sonuçları genel anlamda destekleyen çalışmalar (Wang ve Kao, 2006; Cudny ve Rouba, 2011; Shyu ve Hsu, 2012; Kaas ve Artımaç, 2017; Tüzün, Mücevher ve Çetinceli, 2018) ilgili literatürde tespit edilmiştir. Bunun yanında ilgili literatürdeki sonuçları ve bu çalışmada elde edilen sonuçları desteklemeyen araştırmalara rastlanılmamıştır.

Bu çalışmada ortaya çıkan temel sonuç; genel olarak akademik başarı seviyesi arttıkça boş zaman yönetimindeki başarının da arttığı söylenebilir. Elde edilen bulguların ilgili literatüre yön vereceği ve katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Araştırmacıların ilerideki yapacakları çalışmalar için önlisans, lisans ve lisansüstü eğitim düzeyine sahip kişilerin boş zaman yönetimi düzeylerinin karşılaştırılarak incelenebilirler. Veya sadece önlisans öğrencilerinin boş zaman tatmini, boş zaman becerileri veya boş zaman sıkıntıları değişkenleri üzerine modeller kurularak araştırmalar yapılabileceği önerilmektedir.

#### **KAYNAKÇA**

AĞIRKAYA, K., YORULMAZ, R. ve ERDEM, R. (2018). “Hastane Çalışanlarında Kişisel Zaman Yönetimi ve Sosyal Tembellik Arasındaki İlişkinin İncelenmesi”, 2. Ulusal 12. Uluslararası

- Sağlık ve Hastane İdaresi Kongresi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, 11-13 Ekim, Muğla (Bodrum): 1087-1096.
- AKGÜL, B. M. ve KARAKÜÇÜK, S. (2015). Boş Zaman Yönetimi Ölçeği: Geçerlik- Güvenirlik Çalışması, *International Journal of Human Sciences*, 12(2): 1867-1880.
- AKGÜL, B. M., YENEL, İ. F. ve KARAKÜÇÜK, S. (2016). Evaluating Free Time Management and Its Relation to Life Satisfaction, Most Participated Leisure Activities and Gender Among College Students in Turkey, *Social Sciences and Humanities Journal*, 11(2): 2-18.
- AKYÜREK, G., KARS, S. ve BUMİN, G. (2018). Üniversite Öğrencilerinin Serbest Zaman ile İlişkili Tutum, Yönetim ve Memnuniyetlerinin İncelenmesi, *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 3(2): 1-12.
- ALPULLU, A. ve YILGIN, A. (2019). Leisure Time Management in Marmara University and Kilis 7 Aralık University Students Training in Sports Sciences, *Turkish Journal of Sport and Exercise*, 21(1): 122-128.
- ARAT, T. ve ÇALIMLI, Y. (2017). Üniversite Öğrencilerinin Boş Zamanlarını Değerlendirme Tercihleri: Selçuk Üniversitesi Turizm Fakültesi Örneği, *Çatalhöyük Uluslararası Turizm ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, (2): 77-98.
- ARIKAN, R. (2013). Araştırma Yöntem ve Teknikleri, Geliştirilmiş 2. Basım, Nobel Yayıncılık, Ankara.
- AYYILDIZ DURHAN, T., AKGÜL, B. M. ve KARAKÜÇÜK, S. (2017). Rekreatif Amaçlı Yüzme Sporuyla Uğraşan Bireylerin Boş Zaman Yönetimleri Üzerine Bir Değerlendirme, *Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 19(4): 8-16.
- AZİZ, A. (2014). Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri ve Teknikleri, Geliştirilmiş ve Gözden Geçirilmiş 9. Basım, Nobel Yayıncılık, Ankara.
- BAYKUT ÖTELEŞ, Ş. (2018). Üniversite Öğrencilerinin Zaman Kullanma Becerilerinin Akademik Performans Üzerine Etkisi: Sakarya Üniversitesi Örneği, *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 5(8): 12-21.

- BRITTON, B. K. ve TESSER, A. (1991). Effects of Time-Management Practices on College Grades, *Journal of Educational Psychology*, 83(3): 405-410.
- BROADHURST, R. (2001). *Managing Environments for Leisure and Recreation*, Routledge, London.
- CAZ, Ç. ve TUNÇKOL, H. M. (2015). Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Zaman Yönetimi Becerilerinin İncelenmesi, *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*, 6(2): 91-100.
- CUDNY, W. ve ROUBA, R. (2011). Theatre and Multicultural Festivals in Lodz As a Free Time Management Factor Among the Inhabitants and Tourists in The Post-Industrial City, *Acta Geographica Universitatis Comenianae*, 55(1): 3-22.
- ÇAKIR, V. O. (2017). Üniversite Öğrencilerin Serbest Zaman Doyum Düzeyleri ile Serbest Zaman Yönetimleri Arasındaki İlişki, *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 2(3): 17-27.
- ÇAKIR, V. O. (2019). The Relationship Between Leisure Time Management and Perceptions of Boredom, *World Journal of Education*, 9(3): 38-45.
- ÇUHADAR, A., DEMIREL, M., ER, Y. ve SERDAR, E. (2019). Lise Öğrencilerinde Boş Zaman Yönetimi ve Gelecek Beklentisi İlişkisi, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 12(66): 1498-1505.
- DEMİR, G. ve ALPULLU, A. (2020). Üniversite Öğrencilerinin Boş Zaman Yönetiminin Değerlendirilmesi, *Avrasya Spor Bilimleri Araştırmaları*, 5(1): 94-102.
- EKİZ, D. (2015). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri, Geliştirilmiş 4. Baskı*, Anı Yayıncılık, Ankara.
- ER, Y., DEMIREL, M. ve ÇUHADAR, A. (2019). Investigation of Leisure Management Skills and Leisure Boredom in University Students in Terms of Different Variables, *International Journal of Applied Exercise Physiology*, 9(6): 49-54.
- ERANIL, A. K. ve ÖZCAN, M. (2018). Lise Öğrencilerinin Boş Zaman Yönetimi Becerisinin İncelenmesi, *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(6): 779-785.

- FIŞEKÇİOĞLU, İ. B. ve ÖZSARI, A. (2017). Leisure Time Management and the Attitudes of Disabled Athletes, *International Journal of Science Culture and Sport*, 5(4): 302-318.
- GÜMÜŞGÜL, O. (2019). Sports or Fine Arts? Investigation of Free Time Management Skills of Participants Interested in Sports and Fine Arts, *Journal of Educational Issues*, 5(1): 20-29.
- GÜRBÜZ, S. ve ŞAHİN, F. (2018). Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri: Felsefe-Yöntem-Analiz, Beşinci Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- HARTLAGE, L. C. (1969). The Scientific Management of Leisure Time, *Journal of Clinical Psychology*, 25(2): 226–228.
- KAAS, E. T. ve ARTIMAÇ, A. (2017). Free Time Management, Leisure Participation and Satisfaction in University Students, *Journal of Educational and Instructional Studies in The World*, 7(4): 20-29.
- KIRTEPE, A. ve UĞURLU, F. M. (2018). Rekreatif Amaçlı Spor Salonuna Giden Bireylerin Boş Zaman Yönetimlerinin Farklı Değişkenlere Göre Belirlenmesi, *Turkish Studies*, 13(3): 783-792.
- KLERK, N. ve BEVAN-DYE, A. L. (2014). Free-Time Management Amongst Generation Y Students, *Mediterranean Journal of Social Sciences*, 5(21): 11-18.
- KLINE, R. B. (2016). Principles and Practice of Structural Equation Modeling, Fourth Edition, The Guilford Press, New York.
- ROBERTS, K. (2006). Leisure in Contemporary Society, Second Edition, CAB International, Cambridge.
- SCHERMELLEH-ENGEL, K., MOOSBRUGGER, H. ve MULLER, H. (2003). Evaluating the Fit of Structural Equation Models: Tests of Significance and Descriptive Goodness-of-Fit Measures, *Methods of Psychological Research*, 8(2): 23-74.
- SCHUMACKER, R. E. ve LOMAX, R. G. (2004). A Beginner's Guide to Structural Equation Modeling, Second Edition, Lawrence Erlbaum Associates, Inc., Mahwah.
- SERDAR, E., DEMIREL, D. H., DEMIREL, M. ve ÇAKIR, V. O. (2017). The Relationship Between University Students' Free Time Management and Academic Success, *The Online Journal of Recreation and Sport*, 6(4): 72-82.

- SHYU, C-S. ve HSU, C-P. (2012). A Study on the Relationship Among Free-time Management, Leisure Constraints and Leisure Benefits of Employees in Resort Hotel, *The Journal of Global Business Management*, 8(1): 166-174.
- SÖNMEZ, U. ve ALACAPINAR, F. G. (2013). Örneklendirilmiş Bilimsel Araştırma Yöntemleri, 2. Baskı, Anı Yayıncılık, Ankara.
- ŞAHİN, B. (2012). “Metodoloji”, s. 109-130, (Ed.) TANRIÖĞEN A., Bilimsel Araştırma Yöntemleri, 3. Baskı, Anı Yayıncılık, Ankara.
- TEL, M. (2007). Bir Boş Zaman Aktivitesi Olarak Okuma Etkinliğinin Değerlendirilmesi (Öğretim Üyeleri Örneği), *e-Journal of New World Sciences Academy*, 3(1): 1-14.
- TOMER, A. ve PUGESEK, B. H. (2003). “Guidelines for The Implementation and Publication of Structural Equation Models”, (Ed.) in PUGESEK, B. H., ADRIANTOMER ve EYE, A. V., *Structural Equation Modeling: Applications in Ecological and Evolutionary Biology*, First Edition, Cambridge University Press, United Kingdom-New York.
- TURGUT, Y. (2012). “Verilerin Kaydedilmesi, Analizi, Yorumlanması: Nicel ve Nitel”, s. 193-247, (Ed.) TANRIÖĞEN A., Bilimsel Araştırma Yöntemleri, 3. Baskı, Anı Yayıncılık, Ankara.
- TÜZÜN, P., MÜCEVHER, M. H. ve ÇETİNCELİ, K. (2018). “Meslek Yüksekokullarına Sınavsız ve Sınavlı Geçişle Gelen Öğrencilerin Presenteeism, Mutluluk ve Akademik Başarı Durumlarının Değerlendirilmesi”, 6. Uluslararası Multidisipliner Avrasya Kongresi, 4-6 Eylül, Roma: 102-112.
- ULLMAN, J. B. (2013). “Structural Equation Modeling”, p. 681-785, (Ed.) TABANHNICK, B. G. ve FIDELL, L. S., Sixth Edition, Pearson Education Inc., New Jersey.
- WANG, W-C. (2019). Exploring the Relationship Among Free-Time Management, Leisure Boredom, and Internet Addiction in Undergraduates in Taiwan, *Psychological Reports*, 122(5): 1651-1665.
- WANG, W-C. ve KAO, C-H. (2006). An Exploration of the Relationships between Free Time Management and the Quality of Life of Wage-Earners in Taiwan, *World Leisure Journal*, 48(1): 24-33.

- WANG, W-C., KAO, C-H., HUAN, T-C. ve WU, C-C. (2011). Free Time Management Contributes to Better Quality of Life: A Study of Undergraduate Students in Taiwan, *Journal of Happiness Studies*, 12(4): 561-573.
- WANG, W-C., WU, C-C., WU, C-Y. ve HUAN, T-C. (2012). Exploring the Relationships Between Free-Time Management and Boredom in Leisure, *Psychological Reports*, 110(2): 416-426.
- WANG, W-C., WU, C-Y. ve WU, C-C. (2014). Free Time Management Makes Better Retirement: A Case Study of Retirees' Quality of Life in Taiwan, *Applied Research Quality Life*, 9(3): 591-604.
- YAŞARTÜRK, F., AKYÜZ, H. ve KARATAŞ, İ. (2018). Rekreasyon Bölümü Öğrencilerinin Boş Zaman Yönetimi ile Akademik Başarılarını Etkileyen Örgütsel Faktörler Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, *Spor Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 3(2): 233-243.
- YUNCU, E. N., YURCU, G. ve AKINCI, Z. (2020). The Mediating Role of Leisure Time Management in The Effect of Stress Coping Methods on Leisure Satisfaction among Tourist Guides, *Journal of Recreation and Tourism Research*, 7(2): 150-189.